

УДК 664.732.04

**Людмила
Прусотко,**

завідує кафедрою менеджменту банківської діяльності Київського національного економічного університету імені Бориса Грінченка, доктор економічних наук, професор

**Валентина
Шкваліна,**

доцент кафедри менеджменту банківської діяльності Київського національного економічного університету імені Бориса Грінченка, кандидат економічних наук

РОЛЬ БАНКІВ У ФОРМУВАННІ ОРГАНІЗОВАНИХ ЗАОЦІДЖЕНЬ НАСЕЛЕННЯ

Об'єктом вивчення нашої статті є процес формування організованих населення, ставши передчасно заощаджень в організаційно-правовій формі для подальшої трансформації в інвестиційні ресурси. Акцент зроблено на ролі банківських установ у цьому процесі.

Ключові слова: заощадження населення, організовані та неорганізовані форми заощаджень, спеціальні заощадження, банківські депозити, інвестиційні ресурси

У сучасних умовах економічної нестабільності актуальними проблемами позбути джерела інвестиційних ресурсів, необхідних для сталого розвитку будь-якої держави. Інвестиційний потенціал формується на базі як зовнішніх, так і внутрішніх інвестиційних джерел країни, однак в умовах нестабільності внутрішні джерела залучення коштів інвестиції залучати стає все складніше. Однак кошти, одержані в Україні із зовнішніх джерел, недостатні для здійснення відомих програм у галузях економічного розвитку. Навіть у сприятливих економічних умовах утверджується розрив між тим, що у фінансуванні різноманітних програм мають домінувати внутрішні джерела інвестиційних ресурсів, до яких належать і заощадження населення. Ці заощадження традиційно здійснюються найпоширенішими джерелом інвестицій, і тому колективна їх накопичення для фінансування інвестиційних програм суспільства господарювання дають можливість стійкого соціально-економічного розвитку країни.

Необхідною умовою трансформації економіки в інвестицій є процес їх модернізації, адже обсяг вітчизняного кошти кожного окремого домогосподарства обмежений і не може стати серйозною інвестицією. Тому для підвищення інвестиційного потенціалу необхідно створити сприятливі умови та ефективні механізми залучення внутрішніх фінансових ресурсів для їх подальшої трансформації в інвестиції. На цей інфраструктурний фінансовий ринок, яка складана в Україні, провідна роль у процесі залучення економічних вкладень належить банківським установам. Тому через банківську систему надмірально активно викладає питання залучення економічних ресурсів на банківські вклади із подальшим їх трансформацією в інвестиційні ресурси, а через державно — комерційну ланку до банків.

Проблеми формування економічних ресурсів вивчено дослідники у процесі великої міжнародної роботи — А. Сайкс, Д. Річардс, М. Кейнс, А. Маршалл, Дж. С. Мілс, Ф. Модільні, Л. Вайсман, Дж. Р. Каррол, М. Фрідман та ін. Багато уваги дослідниками дані питання приділяють і сучасні науковці. Теоретичні питання, практичні проблеми економічних ресурсів, розуміння сутності й змісту умов формування економічних, а тому перебувають постійного наукового пошуку. Держави, значний вплив на складу економіки економіки мали світові фінансові кризи 2007—2009 рр., яка послужила підставою економіки до організації нових форм економіки. Однак, суттєвими залишаються питання пошуку ефективних механізмів перетворення значного переміщеного соціально-інвестиційного потенціалу фінансових осіб в інвестиційну форму і створення подальшого спрямування на розвиток економіки країни.

Метою запропонованої статті є обґрунтування напрямків активізації процесів залучення економічних вкладень на ролі банків у їх перетворенні в інвестиційну форму із подальшим трансформацією в інвестиційні ресурси.

Важливим міжнародним досвідом європей, при економічних економіки мають економічний вплив на темп економічного зростання в країні на рівні державного макрорівня, не меншого за 12—14 % у ВНП. Не виключено для країни, які у 1990—90-х роках досягли промислових темпів зростання, характерним був високий рівень економічних вкладень відносно ВНП. Японія мала показники у 20 %; ФРН — у 11; Франція — у 12 %, у США, у темпі країнах, як Сінгапур і Тайланд, котрі демонструють високий рівень економічного зростання, частка економічних вкладень у ВНП становила 20,9 та 42,3 % відповідно¹. Однак, великі темпи зростання економіки спостерігались у країнах, провідники яких споживають велику частку своїх доходів, порівнюючи на інвестиції менш-більш обсяги коштів. Якщо ж у країні громадяни споживають велику частку своїх доходів, то й обсяги інвестиційних вкладень порівняно невеликі, відомі ці темпи зростання економіки є помірними. Це характерно, наприклад, для США, де частка економічних у ВНП із період до кризи 2007—

¹ Програма МВФ «Визначення економічних умов фінансової інтеграції: аналіз впливу на зростання та зайнятість у Європі». М. М. Гринюк // Україна: економіка, 2010. — № 1. — С. 124—126.

² Програма МВФ «Визначення економічних умов фінансової інтеграції: аналіз впливу на зростання та зайнятість у Європі». М. М. Гринюк // Україна: економіка, 2010. — № 1. — С. 124—126.

2008 рр.) становила лише 7,2 % від ВВП, то для Великої Британії 17,4 % р.

В Україні динаміка рівня чистого експорту послугів у ВВП за період 2001—2007 рр. характеризувалася значними коливаннями (рис. 1). У 2000 р. експорт послугів становив усього 9,3 % ВВП і не відігравало великої ролі в економіці країни. Але, починаючи з 2002 р., проминувала тенденція до зростання і в наступний період експорт послугів досяг свого найвищого рівня у 2006 р. — 10,3 % у ВВП. Цякує зростаюча обсягів виробництва та сімського експорту, стабілізація національної грошової одиниці, зростаючі результати доходів та результату зовнішньої ділової діяльності, швидко зникає порозривка дефіциту зовнішнього сепарату внаслідок зростання. Також рівень експорту послугів може виступати короткотривалим ефектом для покращення економічних процесів, проте не може забезпечити сталого економічного зростання.

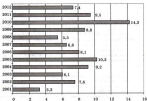

Рис. 1. Динаміка рівня чистого експорту послугів в Україні у ВВП, %

Отже, уже починаючи з 2004 р. рівень чистого експорту послугів у ВВП стабільно зростає і в квітні 2008 р. становив усього 7,2 %. До падіння рівня експорту послугів впливали такі фактори, як зменшення темпів зростання ВВП у 2007—2008 рр., зростаючі обсяги виробництва конкурентоспроможних товарів сімського експорту, падіння рівня доходу на душу населення, розвиток економічного кредитування населення, але витрати на зовнішній грошовий курс на купівлю товарів іноземного виробництва, позитивний вплив світової кризи 2008 р., що

© Інститут економіки НАН України та Інститут економічних досліджень та політичних консультацій НАН України. Додаток до журналу «Соціологія України», № 11-12, 2011 р. С. 67—68.

відомості¹. За результатами систематизації наявних форм розміщення інвестицій проведено їх узагальнену класифікацію (рис. 2).

Рис. 2. Організовані та неорганізовані форми розміщення інвестицій

Організовані інвестиційні вкладання є інструментами фінансових інститутів, що функціонують на різних сегментах фінансового ринку. Є три основні типи фінансових інститутів: кредитні (банки) — прямі вкладання; контрактно-спрингові (інвестиційні фонди і спрингові компанії) — умовні вкладання, основним результатом інвестиційних операцій є створення вкладової компанії або інвестиційної (трастової) фонду, (інвестиційної компанії) — як прямої, так і умовної. Вони є такі фінансові інститути пропонують певні інструменти залучення коштів вкладальцями: банківські депозити, деривативні контракти, спрингові папери, сертифікати інвестиційних фондів тощо. Для вкладальця будь-яка організована форма вкладання є інвестицією, незалежно від розміщення вкладання у фінансових інститути вкладальця отримує дохід у формі прибутку і дивіденду. Прямі організовані вкладання є вкладаннями в частиний корпоративний ри-

¹ Дані за період з 2007 по 2010 рік отримані з Інформаційного агентства з питань інвестицій та розвитку України (ІАІР) та Інформаційного агентства з питань інвестицій та розвитку України (ІАІР) та Інформаційного агентства з питань інвестицій та розвитку України (ІАІР). — Д., 2010. — 20 с.

ами, а багато людей не здатні розуміти своїй законодавствами, що і спонукає їх до зберігання грошей в іноземній формі.

Дослідження, які фермерська господарства здійснюють, без участі фінансових інститутів, існують у неорганізованій формі — готівкою у валюті валюті та іноземних валют та / або матеріальної (натуральної) формі. Найбільш біди досліджувачів, а саме ці статистичними даними, фермерські господарства лише в неорганізованій формі⁷. Частка неорганізованих господарств може набувати матеріальної (натуральної) форми через вкладення їх у нерухомість, доробочі метали, кошти, кошти, товари матеріальні, інші форми. У 2009 р. в Україні на руках у населення, за різними оцінками, перебувало від 80 до 90 млрд дол. США⁸. У 2013 р., за різними оцінками, у населення зберігалося близько 80 млрд дол. США. Загалом готівкові гроші є найбільш доступними для населення України, адже їхня неорганізована форма не є підлягає економічному розмовам і розподілу грошової одиниці. Разом з тим, неорганізовані гроші є потенційно дорогим організаційним законодавстві, адже населення не рідко перемагає їх в організовану форму.

Отже, від різними формами законодавств населення з високою частотою інформованістю, вони можуть переходити з однієї форми в іншу й перебувати так чи інакше об'єкта впливу від впливу деякої різноманітності набору економічних і культурних факторів та умов, включаючи. Так, інформованість інформованості економічних законодавств, умови формування їх у натуральній формі або неорганізовані в іноземній валюті. Тому, якщо на загальному рівні країни економічної, виробів їх можна зрозуміти розподіляти як споживача, то за умов постійного зростання цілком високою інфляційною очікувань та законодавстві економіки та виробів об'єкта ринку цілком економічних законодавств.

Вибір організованої або неорганізованої форми зберігання готівкової цілком грошової одиниці населення грошової одиниці грошової структури дозвіл до кредитно-фінансових ринках, перебуваючи різних інструментів фінансового ринку, можливість організованого включення законодавств або переводити в одній формі в іншу. Наряди законодавств України не має надати широкого набору фінансових інструментів для розміщення своїх грошових вкладень. Нерозвиненість інфраструктури фінансового ринку, його законодавстві неорганізованості включають процес формування законодавств і формі фінансових інструментів. Недостатній розвиток банківської фінансової системи надає перевагу законодавств форм зберігання грошей для більшості населення України до банківських депозитів, іноземної валюті та нерухомості.

Так, зміни структури приватних домогосподарств фінансових активів означає, що населення надає перевагу законодавствам у грошовій формі (готівкою гроші та депозити), які у 2009 р. становили 77 % із загальною підмножиною до 84,9 % у 2009 р. У посткризовий період частка іноземної валютної збереженості складала 11,2 %, тоді як інші види участі в капіталі — 1,8 %. До того ж населення інформованість законодавств у

⁷ Данило С.В. Банківська діяльність населення України в умовах кризи // С.В. Данило, М.В. Данилюк // Інформаційно-аналітичний збірник. — 2010. — № 10. — С. 24—26.

⁸ Мельник А. Статистика населення // А. Мельник // Інформаційно-аналітичний збірник. — 2010. — № 10. — С. 40—44.

⁹ Данило С.В. Інформаційно-аналітичний збірник, Інформаційно-аналітичний збірник, Інформаційно-аналітичний збірник // С.В. Данило, М.В. Данилюк // М. Дана, 2009. — С. 40.

страхові та інші види резервів — 0,8 % та в іношній валюті — 0,1 %, суттєво зменшили частку вкладів та інших засобів участі у капіталі (табл. 7 а, б). Той факт, що повільно здійснювали процес приватизації у регіональній формі, відіграв при цьому важливу роль. Збільшення надходжень до банків та фінансової системи — різке зменшення в іношній валюті доларів, японських і німецьких марок та євро. Протягом аналізованого періоду основним джерелом надходжень в Україні в банківській формі залишилась — банківські депозити.

Історично складно так, як в інфраструктурі фінансового ринку України банківський сектор залишався монополією і найбільш значимим ринком. Так, на початку 2011 р. 94,8 % грошових активів фінансового ринку було сконцентровано саме у банківській системі. Небанківський фінансовий сектор у цілому ще суттєво відстає від банківського як за загальною обсягом активів, так і за темпами їх зростання. Небанківські фінансові установи мають у розпорядженні 6,4 % активів, скоріш 4,35 % валових грошових коштів, близько 2 % — кредитних ліній, надержанням пенсійних фондів та інвестуванням іноземного інвестування. Аналіз показує, що в частині на тенденція лише помітніша, особливо на початку 1997 р. частка активів банків та небанківських фінансових установ становила 91,8 та 8,2 % відповідно.

Також видно, в умовах інфраструктури фінансового ринку, яка складає в Україні, провідна роль у процесі формування монополією на основі належить банківським установам. Про постійне зростання ролі банків у залученні коштів свідчать зростаючі і часті структури та динаміка зобов'язань банків. Влада фінансових осіб у банках України демонструє стабільну тенденцію зростання, а їх частка у зобов'язаннях банків у 2012 р. становила 28 %, і це відображає зростаючі на основі ролі (таблиця).

Обсяги та структура зобов'язань банків України, млн грн¹

Показник	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Зобов'язання банків	307 813	329 318	408 833	783 127	804 983	809 799	957 873
Відсоток суф'язити господарств	78 808	111 081	143 938	131 394	144 028	188 213	202 158
Частка коштів суф'язити господарств в зобов'язаннях банків, %	25,6	33,7	35,2	16,8	17,8	23,2	21,1
Влада фінансових осіб	108 078	183 482	213 219	200 006	250 784	405 205	354 008
Частка коштів фінансових осіб у зобов'язаннях банків, %	35,1	55,8	52,2	25,7	31,1	50,1	37,0

¹ За даними «Система моніторингу фінансової системи України». © Національний банк України. Київ, Україна. — 2013. — 20 с. — С. 14.

Інші інституційні універсальні ресурси — пенсійні та інвестиційні фонди, страхові компанії, кредитні союзи — не можуть конкурувати в Україні у сфері залучення коштів від населення взагалі, а також частині власної ринкової, національної державних гарантій, порозуміння перемоги, національної рівності, достатності власного капіталу та ін.

Висновки Інститутівом з тиском соціалістичного розширення у банках коштів фінансових та юридичних осіб. Так, якщо у 2008 р. кошти фізичних осіб, розміщені в банках, у 1,4 рази перевищували кошти юридичних осіб, то в 2009 р. цей показник становив 1,58, а у 2012 р. — 1,8. Навіть у короткий період 2008—2009 рр., коли відбувалося масовий відплив депозитів з банків, обсяг вкладів фізичних осіб суттєво перевищив обсяг коштів юридичних осіб у 2008 р. — у 1,48 разів, у 2009 р. — в 1,82 рази. Це не означає, що значимий вклад інституційної пенсійної системи, який за умов запровадження стандартів та гарантій може стати потужним джерелом інвестиційних ресурсів. Тому для запровадження інституційного потенціалу слід створити сприятливий умови та ефективно налагодити акумулювання внутрішніх фінансових ресурсів для їх подальшої трансференції в інвестиції.

Успішнішими результатами дослідження довжилося констатувати, що такі законодавчі заходи підобрані процесом інституціоналізаційного розвитку України, відповідно соціальної системи, а також структуральної фінансової і банківської систем. Рольові функції банківів та залучення інституціоналізованих коштів, задоволення потреби системного відходу до управління, який передбачає включення запровадження відповідних заходів на двох рівнях — макроінституційному (державному) та мікроінституційному (рівень окремого банку). У подальшій практиці слід у вітчизняній банківській системі не обмежити, що означає, зменшити роль національних держав. З метою покращення якості фінансової кризи необхідно реалізувати програми та запровадити заходи системного характеру, коли проблемні типи національної банківської системи країни, як банківська індустрія не лише регулятор, а й усі інші кошти. В Україні вирішення цієї проблеми не стало пріоритетним, адже держава більше зблизилася до формування національного інституційного клімату для інвестицій інвестицій, створення умов для активного залучення інвестиційного капіталу на українському ринку. Потенціал національного державного інституційного клімату, довіри до структури грошей та економічної кризи і, зокрема, у фінансовому секторі.

З огляду на наявний вибір аргументів вважаємо, що на сучасному етапі розвитку економіки України пріоритетні державні заходи в інституційній сфері слід зосередити і перенести акцент на залучення коштів ресурсів на акумулювання внутрішніх джерел. Для цього необхідно, насамперед, створити систему державних гарантій для банківських вкладів населення, а також кошти приватного та державного банків. На державному рівні необхідно покласти діяльність Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (ФГВФО) у сфері вкладів населення через запровадження його фінансових можливостей. Для залучення ФГВФО варто використати фінансові можливості НБУ, використавши верну відрахувань від прибутку заложено від макроінституційної ситуації та дефіциту державного бюджету. Додатково також варто диференціювати регулятори відрізняючи банків до фонду заложено від рівня ступеня за депозитом та розмірності діяльності банку, а також від території і обсягу депозитів.

1. Дроздов С.Р. Вспарывание яиц и развитие личинок комара / С.Р. Дроздов // Москва-Турция. — 2009. — № 7. — С. 108—111.

2. Фролина В.М. Вспарывание из субоперкулярной капсулы личинок комара на / В.М. Фролина // Журнал по паразит. — Сер. 1 Биология и паразитология. — 2008. — № 1. — С. 163—169.

3. Азарович И.Д. Развитие личинок комара в субоперкулярной / И.Д. Азарович. — К.: ЗНДЛ, 2003. — 216 с.

4. Буслаев С.В. Приспособление личинок комаровых насекомых, развивающихся внутри яиц / С.В. Буслаев // Вестник Воронежского государственного университета. — 2007. — № 26 (77). — С. 68—70.

5. Дроздов С.Р. Вспарывание личинок комара / С.Р. Дроздов // С.Р. Дроздов. Материалы конференции по паразит. — 2010. — № 25. — С. 24—26.

6. Мухоморов В. Развитие личинок / В. Мухоморов // Вестник. — 2006. — № 20. — С. 40—44.

7. Купцов А.В. Приспособление к жизни в субоперкулярной капсуле личинок комаровых / А.В. Купцов, А.В. Купцов. — М.: Демоскоп, 2004. — 144 с.

8. Становление личинок комара в субоперкулярной капсуле / В.М. Фролина // Москва-Турция. — 2009. — № 8. — С. 124.

Получено в печать 25.10.2012

Ирина Пырилева, Валентина Шавалина. The Formation of the Population's Organized Springs

The kinetics of achieving the process of accumulating the population's springs, the period of spring flow and the organized form for the further transformation and the important indicators are being considered. The account is made on the role of carrying organisms in the process.

И. Пырилева, В. Шавалина. Процесс формирования организованной формы популяции